

POPULISMI EDETABEL 2015
 13.02.2015

Tulemused

Nr	Lubadus / loosung	Erakond	Skoor*	Keskmine hinne 0-7**	Standardhälve***
1	Me ei vaja diktaati! Me vajame riiki, mida me kõik juhime. Meil on lihtne üleskutse: võtame riigi tagasi!	VE	95,42	6,68	0,75
2	Tõstame alampalga 1000 euroni.	KE	92,59	6,48	1,08
3	Korraldada elektriturgu ümber nii, et Eestis oleks Euroopa odavam elekter.	EKRE	91,80	6,43	1,08
4	Rakendame riikliku kodanikupalga, mis tagaks kõigile osalus- ja kindlustunde. Seda lisaks pensionitele ja emapalgale. Kodanikupalk asendaks eelkõige täiesti ebapiisavat lastetoetust ning toimetulekutoetust, mille taotlemine on täna töömahukas ja aeganõudev ning väarikust riivav.	Rohelised	91,29	6,39	1,24
5	Mitte nõustuda meie rahva ja riigi huve mittearvestavate rahvusvaheliste lepingute sõlmimisega ja võtta tagasi allkirjad loovutuslikult piirileppelt Venemaaga.	EKRE	87,57	6,13	1,42
6	Teeb kõik, et Eesti Vabariigi sajandaks sünnipäevaks oleksid meie maalt kadunud viimasedki okupatsioonija keelelised jäänukid. Korjame kokku ja anname muuseumisse seni veel avalikku ruumi risustavad viimasedki tänavasildid, mis on kahes tähestikus.	RE	86,79	6,08	1,48
7	Me taastame inimese usu oma riiki. See on tohutu ressurss, mis väljendub ka lisandunud maksutulul. Me panustame selle suuremasse julgeolekusse.	VE	85,16	5,96	1,49
8	Tõstame erakorraliselt pensione. Taastame pensionite ostujõu. Vabastame keskmise vanaduspensioni tulumaksust.	KE	83,73	5,86	1,32
9	Alandame sammhaaval normaaltööaeg 40 tunnilt 32 tunnile nädalas palgataset alandamata, luues nii eeldusi efektiivsemaks tööajakasutuseks ja töövõime tagamiseks pikemateks aastateks.	Rohelised	82,41	5,77	1,68
10	Peatada maamüük välismaalastele ja kehtestada neile kinnisvaramaks.	EKRE	82,28	5,76	1,65
11	Lubame, et Riigikogusse saamisel jagame pool erakonnale eraldatud riigipoolsest toetusest heategevuseks.	Rohelised	81,78	5,72	1,97
12	Me lõpetame priiskava poliitikategemise, mis raiskab raha eneseimetlemisele ja reklaamile ning võtab selleks raha ilma häbenemata meie kõigi taskust, riigieelarvest. Me lõpetame erakondade ületoitmise!	VE	81,00	5,67	1,84
13	Töötame selle nimel, et aidata Venemaal vabaneda oma ajaloolistest ekspansionistlikest kammitsatest ning pöörduda oma kodanike heaolu ning riigi mainet 21. sajandil parandava sisemise moderniseerumise juurde.	IRL	80,72	5,65	1,98

NB! Täielikku tabelit 35 lubaduse ja loosungiga koos põhjendustega vaata [siit](#).

* Skoorina on esitatud populismi indeks, mis väljendab protsentskaalal seda, kui populistlikuks vastavat loosungit peeti. See näitab 112 eksperdi arvamuste aritmeetilist keskmist igale üksikule väitele 35 väitest. Indeksi paremaks tõlgendamiseks on lõplik tulemus viidud 0 ja 100 vahele.

** Keskmine väljendab hindajate vastuste aritmeetilist keskmist skaalal 0-7, kus 7 tähendas kõige suuremat populismi.

*** Standardhälve näitab vastuste hajuvust. Mida väiksem on standardhälve, seda sarnasemalt antud lubadust/loosungit hinnati. Kõrge skooriga väidete osas oli arvamuste ühtsus suhteliselt suur, madalama skooriga arvamuste puhul erinesid vastajate hinnangud rohkem.

Miks seda tehti?

Algatuse eesmärk on muuta valimiskampaania kajastamist sisulisemaks, et valijad oskaksid populismi paremini ära tunda ja et ajakirjanikel oleks lihtsam valimiskampaaniat üldsuse jaoks mõtestada. Tänavust debatti jälgides on silma-kõrva jäänud küll hulgaliselt populistlikke lubadusi, kuid paraku ei ole nende populistlikkusele avalikkuses suurt tähelepanu pööratud.

Eestvedajate eesmärk pole ühegi konkreetset erakonna, kandidaadi või maailmavaate sildistamine, vaid seista vastu populismi levikule kampaanias. Kaugem siht on populismi probleemina ühiskonnas teadvustada ja juhtida avalikkuse ning erakondade tähelepanu populismi kasutamisega seotud probleemidele ning tagajärgedele.

Kuidas tehti?

Algatuse käigus hinnati populismi esinemist Riigikogusse kandideerivate erakondade valimisprogrammides. Valimisplatvormide kontentanalüüsi käigus sõeluti ligi 20 eksperdi osalusel välja erinevat tüüpi populistlikke lubadusi. Töötati läbi 250 lehekülge valimisplatvormide teksti, millest tuvastati valideerimise järel 35 populistlikku lubadust ja loosungit. Nende populistlikkust paluti ekspertidel ja arvamusiidritel hinnata skaalal 0-7, kus 7 väljendas kõige suuremat populismi. Oma hinnangu andsid 112 arvamusiidrit ja erinevate elualade eksperti. Nende hinnangute baasil ongi koostatud populistlike väidete edetabel. Vaata detailsemat metoodika ja protsessi kirjeldust [siit](#).

Mis on populism?

Lähtusime mõistest, et populistlik on lubadus, mis rahva tahtele viidates või rahva nimel rääkides eirab olemasolevat poliitilist-majanduslikku süsteemi, väärtusi ja võimalusi. Samuti võib populistlikuks pidada retoorikat, mis rõhutab ühiskondlikku konflikti, püüdes näidata inimesi ühtse grupina („meie“) ja vastandades neid nn anti-grupile („nemad“).

Populism ei seostu mingi kindla poliitilise ideoloogiaga. Populistid ja populistlikud lubadused võivad olla nii kui vasak- kui parempoolsed, nii liberaalsed kui konservatiivsed, samuti tsentristlikud.

Populism võib avalduda mitmel moel, näiteks:

- majanduslik populism - ilmselt ebarealistlikud rahalised lubadused;
- ülelihtsustatud lubadused, väga lihtsate lahenduste pakkumine keerulistele poliitilistele probleemidele;
- „võrusliku rahva“ ja „kurja võimu“ vastandamine;
- emotsionaalsed üleskutsed ja loosungid, mille sisu jääb ebaselgeks;
- kriisinarratiivi rõhutamine: populistlik retoorika põhineb tihti eeldusel, et ühiskonnas/poliitilises süsteemis on kriis ning vaja on kiireid muudatusi.

Kes tegid?

Juhtrühm

- **Annika Uudelepp**, mõttekoja Praxis juht, M.A. riigiteadustes (TLÜ), poliitika- ja riigiteaduste doktorant. Algatuse käivitaja ja eestvedaja.
- **Erkki Karo**, PhD, Tallinna Tehnikaülikooli Ragnar Nurkse Instituudi teadur.
- **Andres Reiljan**, võrdleva poliitika magister (TÜ); Valijakompass 2015 kodeerimismeeskonna juht.
- **Anna Karolin**, riigiteaduste B.A. (TÜ). Arengukoostöö Ümarlaura poliitikaekspert, valimiste valvur ja rahvusvaheliselt tunnustatud väitleja Eesti Väitlusseltsis.
- **Kajar Kase**, ajakirjandus B.A. (TÜ), Eesti Väitlusseltsi nõukogu liige, 15-aastase kogemusega väitluskohtunik, ETV saate Ringvaade vastutav toimetaja;
- **Aro Velmet**, ajaloo doktorant (NYU); M.A ajalugu (NYU), École Normale Supérieure'i Remarque'i Instituudi külalisteadur.

Küsitlustulemuste kokkuvõtte koostamine

Kristjan Vassil, PhD, Tartu Ülikooli riigiteaduste instituudi teadur. Valijakompassi 2011 ja 2015 eestvedaja.

Mihkel Solvak, PhD, Tartu Ülikooli riigiteaduste instituudi teadur. Valijakompassi 2011 ja 2015 meeskonna liige.

Lisaks juhtrühmale osalesid 35 hindamisele jõudnud lubaduse ja loosungi valimises 11 valideerijat:

Tarmo Jüristo, Neeme Korv, Alo Raun, Toomas Mattson, Külli Sarapuu, Cathlyn Kirna, Andero Uusberg, Heldur Meerits, Merlis Nõgene, Margo Loor ja Alari Rammo.

Hindajamises osalenud, kes andsid nõusoleku oma nime avaldamiseks

Ain Aaviksoo	Igor Kopõtin	Rivo Noorkõiv	Ekaterina Taklaja
Kärt Anvelt	Taavi Kotka	Mart Noorma	Ivar Tallo
Anzori Barkalaja	Terje Kross	Meelis Oidsalu	Marek Tamm
Vitali Belobrovstev	Kitty Kubo	Tiit Ojasoo	Triinu Tombak
Rodion Denissov	Mihkel Kunnus	Mihkel Oviir	Anu Toots
Maria Derlõš	Leev Kuum	Mait Palts	Eva Truuverk
Raul Eamets	Sigrid Kõiv	Alari Paulus	Andrei Tuch
Ain Hanschmidt	Armin Kõomägi	Peep Peterson	Agu Uudelepp
Ahti Heinla	Jüri Käo	Kristjan Port	Koit Uus
Mall Hellam	Olesja Lagašina	Ivi Proos	Berk Vaher
Tiit Hennoste	Agu Laius	Allan Puur	Madis Vaikmaa
Hille Hinsberg	Veiko Lember	Erkki Raasuke	Heinz Valk
Martin Hurt	Enn Listra	Alari Rammo	Sulev Valner
Lauri Hussar	Hans H. Luik	Tiina Randma-Liiv	Urmas Varblane
Liia Hänni	Ott Lumi	Rasmus Rask	Raivo Vare
Argo Ideon	Matti Maasikas	Märt Rask	Sulev Vedler
Peeter Jalakas	Valle-Sten Maiste	Rein Raud	Enn Veskimägi
Maris Jõgeva	Heldur Meerits	Neeme Raud	Linnar Viik
Andreas Kaju	Enn Metsar	Olesja Rotar	Kadi Viik
Ott Karulin	Valeria Mihhailova	Mari-Liis Sepper	Heido Vitsur
Keit Kasemets	Priit Mikelsaar	Georg Sootla	David Vseviiov
Rainer Kattel	Janek Mäggi	Martin Šmutov	
Merit Kopli	Arp Müller	Rein Taagepera	
Olari Koppel	Juri Nikolajev	Olari Taal	

** Korraldajatel on teada veel 19 inimese nimesid, kes hindamises osalesid, kuid nemad ei soovinud oma nime avaldada.*